

NEOČEKÁVANÝ ROMÁNEK

BOHYNĚ OSUDU

ZE SALONU

d'Amour

ANNA JANSSON

Anna Jansson

NEOČEKÁVANÝ
ROMÁNEK

Copyright © Anna Jansson 2018, by Agreement with
Grand Agency, Sweden, and Andrew Nurnberg Associates
International Limited.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Adriana Vendl, 2021

Obálka © Daniel Pocar, 2021

© DOBROVSKÝ s. r. o., 2021

ISBN 978-80-277-1692-0 (pdf)

Anna Jansson

NEOČEKÁVANÝ
ROMÁNEK

Přeložila Adriana Vendl

Obsah

Muže jsem si našla na skládce	5
Život nečeká	15
Plánuji Elfridinu budoucnost	23
Porada bohyň osudu	30
Muž, který by se měl nechat ostříhat	39
Překvapení	46
A přesto to tak bolí	54
Neštěstí nechodí nikdy samo	62
Mateřský instinkt je silnější než cokoliv jiného	68
I v těch nejžalostnějších chvílích je jídlo útěchou	74
Jsem starší a měla bych být i moudřejší	80
Judith promluvila do médií	86
Miluji ho, nenávidím ho	93
Jak už jsem řekla, neštěstí nechodí nikdy samo	100
Přiznání	106
Cvičení v mindfulness	111
Vnitřní hlas se člověk nemá snažit umlčet, má s ním mluvit	117
Ať se děje, co se děje, druhý den zase vyjde slunce	123
Smuteční hostina ve společnosti smutných bratrů	129
Věci se vyjasňují	135
Nabrousit sekeru práci nezpomalí	141
Stará láska nerezaví	147

Nepříjemná Tove dusí Adriana.	152
Noční eskapáda.	157
Straší.	162
Adrian dokáže udržet tajemství	168
Poslední kapka	177
Představa harmonického stárnutí	182
Reklamace	188
Důstojný rozchod.	195
Všechno mezi životem a smrtí.	202
Důvěra	207
Ty sama jsi jedna velká nehoda	213
Omluvím se snad tisíckrát.	220
Nečekané setkání	225
Ukryté peníze	232
Judith teče krev z nosu – a to je teprve začátek	239
To už možná budu mrtvá a pohřbená	245
Oslava sklizně	252
Folke astronaut	258
Nejsem nejhodnější na světě.	265
Výsledky.	271
Operace	277
Růžové balonky.	282
Měsíc mörv	287
Co si přeji v životě nejvíc?	295
Nečekaná návštěva.	302
141 centimetrů do cíle.	306
PADÁM jako kámen do studny	312

Prskavka v noci	319
Týdny ubíhají a krejčovský metr se krátí.	324
Znuděné páry	333
Z kuchařky bohyně osudu.	339

Muže jsem si našla na skládce

Letos je podzim překrásný. Moře a nebe se modrají více než kdy jindy a kameny dlážděné náměstí ovívá jemný vánek. V kašně zurčí voda a v Salonu d'Amour je vše jako obvykle. Poslední zákaznice v salonu živě diskutují.

„Svého muže jsem si našla na skládce,“ prozrazuje Elfrida Mogren a prohlíží si svůj odraz v zrcadle. Chce si vlasy nechat dorůst po ramena, aby si je mohla pořádně sepnout. Jen jí zastříhnu roztřepené konečky. Zatím toho o ní moc nevím, jen to, že pracuje ve sběrném dvoře v Klintehamnu a blíží se důchodovému věku. Elfrida říká, že když se člověk v práci setkává se spoustou lidí, na účesu záleží. Mně se její postoj zamlouvá.

Rut Qviberg, kterou stříhá Ricky, totiž právě vykládala o tom, jak se se svým mužem setkala ona. Oba jsou policisté, a člověk by si tedy myslel, že se setkali v práci, ale tak to ani trochu nebylo. To já jsem je dala dohromady. Dlouhodobá kvalifikovaná práce se vztahy. Rut to v tuto chvíli ze svého mylného pohledu nazývá pouhou šťastnou shodou náhod.

Když přijdete ke mně do Salonu d'Amour a já vám kolem krku zavážu pláštěnku a zeptám se, co pro vás můžu

udělat, nemyslím tím jen pěkný účes. Myslím tím: co můžu udělat pro váš život? Pokud poznáte závažnost této otázky, tak možná budete pochybovat, nebo znejistíte, nebo se zeptáte sami sebe, zda jste tu správně. To je v pořádku – jste tu správně. Než převezmu běh osudu do svých rukou, velmi pečlivě zjišťuji vaše přání a sny. Teprve až zjistím, jaké máte v ruce karty, pomůžu vám hrát dál. Nikdy není náhoda, vedle koho se v Salonu d'Amour posadíte. Je to důkladně promyšlené. Pokud je zapotřebí externí práce, požádám o pomoc svoje sestry Ulriku a Veru, které také pracují jako kadeřnice. Jako malé jsme si hrávaly na norny, bohyně osudu z nordické mytologie. Ty spřádají vlákna života a proplétají osudy jednotlivých lidí. Dnes už si dávno nehrajeme. Děláme to doopravdy.

„Skutečně jste svého muže našla na skládce?“ podívá se Rut udiveně na Elfridu. Skoro jako kdyby už chtěla vytáhnout bloček a začít si zapisovat. Takový malý zlozvyk policistky, která poslouchá něčí výpověď.

„Ve sběrném dvoře pracuju od skončení školy a na Vánoce jdu do důchodu. Dříve se tomu říkalo prostě skládka a člověk tam mohl vyhodit, co chtěl. Mého muže tehdy právě opustila žena. Vzpomínám si, jak jsem ho jednoho krásného dubnového dne uviděla poprvé. Blížily se mé třicátiny. On tam seděl s polovinou domácnosti a bez střechy nad hlavou. Pomohla jsem mu roztrdit odpad a nepořádek v životě. Jakmile pracujete ve sběrném dvoře, stane se z vás tak trochu vztahový poradce.“ Elfrida se na mě mile usměje do zrcadla.

Nastražím uši. Zní to, jako kdyby slídila v našem revíru. S Rickym si vyměníme pohledy.

„To je tak romantické!“ Rut zbožňuje příběhy o lásce. „Povídejte dál, Elfrido!“

„Když v mé branži pracujete dlouho, začnete si všimát jistých vzorců. Máme běžné zákazníky, jako jsou ti, kteří na jaře a na podzim vyklízejí sklepy a kůlny, nebo přivážejí rozbité dětské hračky – a ti vlastně ani tak zajímaví nejsou. Zvládnou to sami. Druhá část okruhu zákazníků vyžaduje o poznání větší pomoc. Jsou to ti, kteří k nám přicházejí v období velkých životních změn: lidé, kteří se sestěhovávají a mají přebytečná zařízení; dvě sedací soupravy neslučitelných barev, dva různé typy postelí a více kuchyňských stolů, než využijí, a nemají čas to rozprodávat přes internet. Čerstvě rozvedení lidé, kteří se chtějí zbavit staré manželské postele, kulečnickového stolu nebo vyšivané hamaky. Potom máme zákazníky přicházející po něčím úmrtí. Ti bývají více či méně traumatizovaní. Proto je třeba opatrnosti a dobře si rozmyslet, jestli začít pokrýkovat, že do kontejneru na plasty vhodili karton. Pro toho člověka to totiž může být poslední kapka, v tu chvíli jeho pohár přeteče a on najednou začne tonout ve svém žalu. To mě naučily zkušenosti.“

„Můžou se i rozbřechet,“ souhlasí Rut. „Ale váš muž? Povězte, jak to bylo.“

Elfrida rafinovaně pohlédne na Rut sedící v křesle vedle ní. „Přesně takhle, akorát se nejednalo o případ úmrtí. Rozvod ale může být leckdy stejně tak těžký, možná i dokonce

horší. Okřikla jsem chlapíka s oranžovým volvem 740, že vyhodil kartonové krabice do špatného kontejneru, a on se rozplakal. Jeho přívěsný vozík navíc blokoval celou rampu ke spalitelnému odpadu. Ostatní zákazníci se tam kvůli němu nemohli dostat. A tak jsem přeparkovala jeho auto a pak ho vzala k nám dovnitř do tepla, aby mohl být trochu stranou, když byl tak nešťastný. Postavila jsem na kávu a vyslechla si celý jeho smutný příběh. Vlastnil železářství, ale neměl předmanželskou smlouvu. Jeho žena u rozvodu požadovala polovinu hodnoty jeho firmy a on byl nucený železářství prodat, aby ji vyplatil. A ocitl se tak bez práce, bez domova a bez prostředků, a navíc se musel zbavit svého skladu zásob. Nakonec přiznal, že bydlí ve stanu na pláži v Toftě.“

„Chudák chlap,“ povzddechla si Rut.

„Říkala jsem si totéž. Ale k mému údivu to bral jako úlevu, protože železářství přebral po svém otci proti své vůli a teď se konečně cítil volný. Ptala jsem se ho na jeho přání a sny a víte, co mi odpověděl?“

„Ne, co odpověděl?“

„Že chce chodit po horách v Norsku! Popisoval vrcholky hor a jezera s takovým zaujetím a zmiňoval bystřiny s tak čistou vodou, že se z nich dá nabrat pitná voda do lahve. Mluvil o vodopádu, kde se může člověk koupat nahý. A pak se zeptal, jestli pojedou s ním.“

„To musela být nečekaná nabídka, myslím to, abyste jela s ním a koupala se nahá. Udělala jste to?“ Rut se usmála tak doširoka, že se jí koutky úst téměř dotýkaly ušních lalůčků.

„Udělal, ale až o pár let později, až dokončil všechno, co chtěl dát do pořádku. Byli jsme spolu pětadvacet let. Teď tomu bude deset let, co zemřel. Byl to můj životní partner. Víc od života žádat nelze. Víc než tohle si snad ani nelze přát.“

„Podle mě lze,“ vmísím se do hovoru a hřebenem pročísnu její husté prošedivělé lokny. „Život má vždycky co nabídnout. A může se to nacházet hned za rohem.“

Elfridin pohled se v zrcadle setká s mým, jako kdyby jí až teď došlo, že také poslouchám. „Ne, ne, na takové věci jsem už stará,“ začne se hihňat. Má tak milý úsměv a její světle modré oči se zalesknou. Silnou, precizně vedenou linku na očích si maluje jistě už od mládí. Její oči díky ní připomínají dva živoucí půlměsíce.

Je to náhlá proměna. Také se zasměji, přestože jsme právě hovořily o smrti jejího milovaného muže.

„Nikdy není pozdě! Měla jsem zákaznici, která se bláznivě zamilovala ve čtyřiaosmdesáti. Stát se může cokoliv. A stává se to.“

„Asi bych to nezvládla. Mám tím na mysli, stojí to vůbec za to?“ Elfrida vybuchne smíchy a podívá se na Rut, aby jí odpověděla.

Rut našpulí rty a chvíli přemýšlí. „Nevím. Kdyby můj muž zmizel, není jisté, že bych chtěla nového. Každý vztah je jiný a začít nový vztah vyžaduje přizpůsobování. Ze začátku se člověk snaží, ale přizpůsobit se jinému člověku je velmi, velmi těžké. Kdyby se člověk nezamíloval a nebyl v tu chvíli trochu mimo, tak si myslím, že by to kolikrát ani nešlo.“

Rut si prohlédne své tmavé vlasy v zrcátku, které jí Ricky podrží za hlavou. „Parádní! Říkám si, jak moc osamělá bych se musela cítit, aby mi stálo za to najít si nového chlapa.“ A jakmile to dořekne, uvidí za sebou svého muže, který ji přišel vyzvednout. Vypadá zděšeně. Říkám si, kolik toho asi slyšel. Ani jsme si nevšimli, že přišel. Byli jsme tak zabraní do hovoru, že jsme nezaslechli zvoneček na dveřích.

„Co tím myslíš, Rut?“

„Ale Hansi, miláčku, nemám v úmyslu si hledat někoho jiného. Miluji přece tebe. Probírali jsme to čistě hypoteticky.“

Její manžel udělá pár rozhodných kroků vpřed. „Víš ty co? Když jsem v dílně s autem nebo sázím na dostizích nebo jsem na ročním zasedání bytového družstva, o tom, že bychom změnili manželku, nikdy nediskutujeme. Ani čistě hypoteticky. Protože to sakra není normální! Je to děsivé a šílené!“

Rut a Elfrida zaplatily a vyšly ven, kde v ten říjnový večer právě zapadalo ohnivé slunce. Uchýlili jsme se s Rickym do naší místnosti pro personál. Ricky postavil na kávu a na chvíli usedáme na gauč, abychom před odchodem domů probrali dnešní práci. Hasiči a policisté také mívají po větších katastrofách skupinový rozbor. V Salonu d'Amour ho máme každý den. Ricky je již nějaký čas zasvěcený do vztahové práce s našimi zákazníky. Je mu šestadvacet a mně skoro padesát. Naše názory se často rozcházejí a to je dobře, protože opozice vás donutí se ještě jednou zamyslet, což je

při hledání řešení komplikovaných problémů ve vztazích obzvláště důležité. Rut a Elfrida jsou naše běžné zákaznice. Máme ovšem i prioritní případy. Ty, které potřebují pomocnou ruku při hledání lásky, přátelství anebo i nové práce. A to vyžaduje přípravy a plánování. Děláme, co můžeme.

„Přidáme Elfridu na seznam prioritních případů?“ Ricky se zvedne a přinese plechovku s mandlovými sušenkami.

„Pokud je ve svém současném životě spokojená, tak ne. Člověk se automaticky nepřidává na seznam priorit jen proto, že je svobodný. Možná je jí samotné dobře. Navíc bydlí v Klintehamnu, a to je Veřina oblast. Ale pokud už si něco zařizuje ve městě, ráda se zastaví i u nás v salonu. Myslela jsem na to, že Elfrida pracuje se vztahy svých zákazníků stejně jako my, i když ve sběrném dvoře. Může najít ty, kteří k sobě někoho hledají, a poslat nám je sem, abychom je prozkoumali důkladněji.“

Ricky nahlas přemýšlí nad tím, co jsem řekla. „Elfrida by možná mohla svoje zákazníky, kteří potřebují pomoc v lásce, posílat k nám. Teď když Magnus studuje na pevnině a nechodí k nám zákazníci taxislužby, kterým tajně dělal poradce a pak je k odkazoval na nás. Ozval se ti brácha vůbec?“

„Dnes ne a ani včera večer. Volala jsem mu, abych mu popřála dobrou noc, ale on to nechal.“ Doufám, že Ricky nezaznamená úzkost v mém hlase. Můj milovaný Magnus už nějaký čas studuje obchodní školu v Uppsale. Pevnina se najednou zdá být tak vzdálená. Mít vztah na dálku je zvláštní. Chtěla bych ho mít nablízku. Na milé povídání po telefonu ho vůbec neužije. To tvrdí i on sám.

Ricky si zastrčí svoje polodlouhé popelavě blond vlasy za uši a pohlédne na mě s mírným úsměvem. Má hrana-
tou bradu, živé šedomodré oči, a přestože se cpe samými
nezdravými jídly, je hubený jako kravata z padesátých let.
Nebo tak to dělával předtím, než jsme spolu začali každou
neděli vařit.

„Víš, jak to má Magnus s telefony. Je mu nepříjemné, že
musí být pořád dostupný. Když pracuje, chce mít klid. Když
odpočívá, tak taky – a často chce být sám. Prostě potřebuje
mít svůj klid.“

Ricky mě nemusí přesvědčovat. Víím, že Magnus nerad
mluví po telefonu, ale i tak mám o něj starost, protože na
tom byl nedávno psychicky špatně. Chtěla bych mu být na-
blízku, abych věděla, jak mu je. Jenže on o to studium tolik
stál. Z Gotlandu do Stockholmu to není dlouhý let, ale le-
tenka stojí dost peněz.

„Vím, že máš starost, ale brácha bere svoje léky. Říkal mi
to. Musíme mu věřit. Potřebuje trochu prostoru. Vlastně si
ani nemyslím, že chtěl tak moc studovat. Jen po tom všem,
co způsobil, když byl manický a bláznil, už nezvládal být
tady na ostrově. Nechtěl se vracet do taxislužby a mít pocit,
že je pod drobnohledem. No řekni sama – ty bys to zvlád-
la? Seběmenší věc, co by udělal nebo řekl, by lidi hodnotili
a interpretovali po svém, s ohledem na bezpečí zákazníků.
Kdyby se zasmál moc nahlas, byl by příliš veselý, v opačném
případě zase moc smutný a nudný...“

Přeruším ho, protože tohle všechno si uvědomuji. „Nebo
také mohl zůstat a dokázat, že teď už je v pořádku, a lidé

mohou důvěřovat tomu, že svou práci zvládne. Jsem si jistá, že by to šlo. Samozřejmě že by v taxislužbě museli v první řadě dbát na bezpečí zákazníků, když byl Magnus nemocný.“ Snažila jsem se Magnuse přesvědčit, aby zůstal, ale nešlo to. A z plánů na otevření nové restaurace také nezbylo nic.

„To bude zas dobrý, Angeliko. Vždycky se to spraví.“ Ricky mi položí ruku kolem ramen. Změní téma. „Myslím, že místo toho, abychom mluvili o Magnusovi, se můžeme soustředit na mě. Zeptala ses mě třeba, jak se mi líbí být single? Ne. Nezeptala.“

„Dobře, Ricky – jaké to je, být single?“

„Bolestivé, zvláště pokud toužíš někoho potkat. Přál bych si, aby Regině došlo, že beze mě nemůže žít. Ale nedává mi žádné signály. Nic, čeho bych se mohl chytit.“

Zasměji se, ale jakmile uvidím jeho zkroušený výraz, zase zvažním. „Než by s tebou Regina dokázala žít, musel by ses za svůj šestadvacetiletý život ještě mnohem naučit. Má Folkeho a další dítě nepotřebuje. Co se týče mystérií dospěláckého života, ušel jsi už kus cesty. Třeba jak vysát a jak funguje myčka, víš, ale pořád toho máš ještě hodně před sebou.“

„Umím vařit. Jsem v tom dobrej a mám v plánu zúčastnit se nejsledovanějšího televizního programu *Kdo vaří nejlíp*.“

„Právě jsem tě naučila základy švédské kuchyně, drahý Ricky, a probírali jsme suroviny a bezpečnost vaření. To, že jídlo se rychle kazí v pokojové teplotě a že čerstvý chleba a syrové kuře, ze kterého kape, by neměly být ve stejné

nákupní tašce. To rozhodně nejsou věci, u kterých končíme. Ale teď už alespoň přežiješ.“

Ricky zvažní. „Myslím to doopravdy. Regina mě vnímá jako bráchu – chci, aby mě viděla jako muže. Na Magnusově narozeninové oslavě jsem myslel, že se něco rýsuje, protože jsme se drželi za ruce a dala mi pusu, ale potom jsem měl pocit, že se mi začala vyhýbat. Dokud si nebudu jistý, že mám alespoň nějakou šanci, nemůžu se jí ptát na to, co ke mně cítí. Mohl bych tím všechno pokazit. A když se vidíme, jsem tak nervózní, že sotva dýchám, a mám strach, že si bude myslet, že jsem úplný blbec, protože nejsem schopný dát dohromady kloudnou větu.“ Podívá se na mě a vzdychne. „Pomoz mi!“

„Dělám, co můžu, Ricky. Dělám to celou dobu, když spolu vaříme anebo tě nechávám uklízet v salonu. Nejde přece jen o to, začít spolu chodit, a pak je to hotové. To je ta snadná část, věř mi. Jen v pohádkách spolu žijí šťastně až do smrti. Pro obyčejné lidi to takhle nefunguje. Abys měl šanci s někým žít, musíš se naučit převzít odpovědnost. Regina neprovozuje hotel. Takže dokud nebudeš umět plavat, vyčkávej na lodi.“

Život nečeká

Když odcházím ze salonu, je vzduch trochu chladivý, ale příjemný. Podzimní krása kolem mi skoro vyrazí dech. Moc ráda se brodím javorovými listy, které mění barvy jako kaleidoskop, sleduji, jak se točí a znovu se snášejí k zemi, a vytvářejí tak před mýma nohama nové barevné vzory. Směřuji k Joakimovu hrobu. Na své zahrádce jsem natrhala různobarevné astry a uvázala z nich kytici lemovanou červenými listy. Už je to více než osm let, co můj manžel zemřel. A teď mám Magnuse. Přesto se objeví chvíle, kdy mě zaplaví smutek a zabolí mě u srdce. Joakim zemřel při autonehodě. Há-dali jsme se. Kdybychom se rozvedli nebo usmířili, možná bych ten smutek snášela lépe.

Stojím u osmihranné kaple, hroby ozdobené květinami polévá teplá zář večerního slunce a já cítím, že jsme s Joakimem v jistém smyslu došli smíru. Chtěla jsem děti. On chtěl čekat. Ale život nečeká. A právě o tom byla naše poslední hádka. Po jeho smrti trvalo sedm let, než jsem potkala Magnuse, a teď už je pozdě na to, abych mohla mít děti. Pro mě. Ale ne pro Magnuse. Je o čtrnáct let mladší než já.

Myslím, že jsem se s tou myšlenkou smířila. Možná hlavně díky malému Folkemu, Regininu synovi, kterého čas od

času hlídám. Taky kvůli Miovi a Mie, úžasným dvojčatům mé sestry Ulriky, a kouzelné holčičce Kláře, která se narodila mé sestře Veře. Tyhle děti jsou jen vypůjčené. Ale Ulrika říkává, že všechny děti jsou vypůjčené. Nevlastníme je. A má samozřejmě pravdu. Když se nad tím zamyslíme, všichni naši milovaní jsou vypůjčení na neurčitou dobu.

Vezmu zelenou vázu, naplním ji vodou a aranžuji do ní květiny. Vtom mi přes rameno padne stín.

„Říkala jsem si, že to budete vy.“ Za mnou stojí Elfrida. Její lokny se na slunci lesknou. Má na sobě na míru šitý červený vlněný kabát, v němž vypadá elegantně, a na rtech rudou rtěnku. „Můj muž leží tamhle. A...“ poodstoupí o pár kroků, aby si přečetla text na náhrobku, „tady leží váš muž Joakim. Je to tak?“

„Zemřel před osmi lety. Už je to dávno.“ Nechci, aby se cítila divně. Je zvláštní, jak to vždycky bereme v potaz. Že znevažujeme svou vlastní bolest a zlehčujeme ji slovy, aby se ostatní necítili nepříjemně.

„Neposadíme se? Tedy pokud máte chvílku.“ Ukáže na zelenou lavičku pod stromem.

„To klidně můžeme. Nikam nespěchám. Od té doby, co Magnus studuje na pevnině, na mě doma nikdo nečeká.“

„Našla jste si nového muže, Angeliko, někoho, s kým můžete žít. To je milé. Víte, pokud mám být upřímná, přála bych si, aby to potkalo i mě.“

To mě trochu překvapí. A tak se snažím utlumit své životní štěstí, možná proto, že je nespravedlivé, že já mám lásku a ona ne. „Každý vztah čelí svým problémům, soubojům

o hranice a příjemným, ale i těm méně příjemným překvapením, a čas od času může nastat dokonce i nuda.“

„Tak to chodí. Říkala jsem, že jsem se svým mužem prožila pětadvacet šťastných let, ale nemluvila jsem pravdu. Poslední čtyři roky byl těžce nemocný. Snížila jsem si pracovní úvazek a starala se o něj. Ve dne v noci.“

„To muselo být náročné. Myslím, že pro oba. Být tím nemocným, který potřebuje pomoc, taky není snadné.“

„Ano, bylo to těžké pro nás oba. On chtěl všechno zvládat sám, ale zkrátka to nešlo. Poslední rok byl už nad mé síly. Krmila jsem ho, pomáhala mu na toaletu, umývala ho. Celé dny. A pak už jsem najednou nemohla. Zkolabovala jsem, protože jsem trpěla nedostatkem spánku. Poslední týden strávil v domě s pečovatelskou službou. Umřel tam a já jsem si dávala za vinu, že jsem se o něj nezahládla postarat až do konce.“

„To, co jste pro něj dělala, je úžasné. Celé roky.“

„Může to tak působit. Ale ve mně narůstal vztek. Nemyslím si, že on by o mě takhle pečoval, kdybych onemocněla já. Ne pokud by to omezilo jeho život a narušilo jeho pohodlí. Zнала jsem ho velmi dobře a nemyslím si, že on by pro mě udělal totéž. Opustil by mě a zapomněl na mě. Možná by mnou dokonce opovrhoval, protože by měl kvůli mně špatné svědomí.“

„A jak to cítíte dnes?“

„Je mi hrozně, že vůbec přemýšlím tímto způsobem, mám špatné svědomí z toho, že pro mě jeho smrt neznamenala jen smutek, ale také úlevu. A cítím takovou prázdnotu

a osamělost, že toužím po někom, s kým bych mohla žít. Ale jak jsem už řekla, nepotkala jsem nikoho, kdo by za to stál.“ Statečně se usměje.

Pohlédnu ke žlutočerveným korunám stromů nad lavičkou, na níž s Elfridou sedíme. Ty barvy jsou naprosto magické. „Kdybyste si měla vybavit svou nejkrásnější vzpomínku, svou nejšťastnější milostnou chvíli v životě – co bylo tím, co vás činilo šťastnou?“

Zamyslí se a její nepatrný úsměv se rozzáří. „Nebylo to s mým mužem, bylo to s někým jiným. Už hodně dávno. Za mlada jsem jedno léto pracovala v ljugarnském penzionu. Koupali jsme se nazí za svitu měsíce a měli jsme piknik u ohně na pláži. Rauky¹ proti tmavomodré obloze působily jako černé sochy. Zabalil nás pak do deky, nechtěl, aby mi byla zima. Dlaněmi mi zahříval chodidla. Když mě líbal, ztratila jsem pojem o čase, který do svítání utíkal mílovými kroky.“ Zahihňá se své formulaci.

„Co se stalo potom?“

Její pohled posmutní a skloní hlavu. „Byla jsem v tu dobu těhotná. S jiným mužem. Ale ještě jsem to netušila. Zjistila jsem to krátce po té nádherné noci na pláži. Nešlo o muže, se kterým jsem chtěla žít – byla to hloupá chyba. To jsem ovšem zjistila až mnohem později. Dítěte nelituji. Děti, které máte, nelitujete. Ale ztratila jsem svou životní lásku. Nevěděla jsem, jak mu říct, že čekám dítě s jiným mužem. Skončila jsem to. Řekla jsem mu, že už ho nechci vídat,

1 Geologické vápencové útvary na pobřeží Gotlandu.

a od té doby jsme se nesetkali. Před lety jsem ho zahlédla s krásnou rudovlasou ženou. Tenkrát ji zvolili královnou krásy. Myslím, že se jmenovala Naima. Vypadali zamilovaně a mně došlo, že na mě zapomněl a šel dál.“

„Víte, kde je teď?“ Nemůžu si pomoci, na tohle se musím zeptat.

„Ne, bude lepší, když to staré zůstane zapomenuto.“

Právě se chystám zeptat proč, ale Elfrida se podívá na hodinky a zvedne se. „Doufám, že se zase uvidíme.“

„Víte, kde mě najdete.“

„Ano. Až budu zase potřebovat ostříhat, přijdu do Salonu d'Amour.“

Když přijdu ke svému kamennému domku na Fiskargrändu, vyberu schránku a nesu si poštu dovnitř. Kocour Srdcové eso mi běží naproti a otírá se mi o nohu. Naplním mu misticčku, abych si v klidu mohla poštu projít. Přišly nějaké složenky a pár reklam. Patřím k těm důvěřivcům, kteří nemají na schránce upozornění *Nevhazovat letáky*. Místo toho jsem na cedulku napsala: *Děkuji za letáky!* Jednoduše proto, že ráda dostávám poštu, a to včetně reklamních letáků.

Nejvíce ze všech zbožňuji podivné katalogy, z nichž si můžete objednat všelicos. Třeba Cedergrenův hobby magazin. Ten má velkou zábavní hodnotu. Prohlížím si ho a směji se tak nahlas, že ruším Srdcové eso při jídle. Nejprve mě pobaví „Gumový pás Arnold“ s obrázkem muže středního věku a jakési šňůry. Tréninková pomůcka, která slibuje tělo Arnolda Schwarzeneggera za rovných čtrnáct dní. *Vaši*

přátelé té proměně neuvěří! Ani já ne, ale je to tak vtipné, až mi smíchy tečou slzy. Pokud člověk nemá sílu tahat za „Gumový pás Arnold“, nabízí se tu ještě jedna možnost, jak získat lepší postavu. A tou je „Gumový pás Sverker“. Gumové smyčky nasazené na zápěstí se svážou za zády pro zdravější a pevnější držení těla. Nechte mě hádat, i tohle přátelům vyrazí dech. Na další straně magazínu zjistím, že dva ze tří, kteří si bělí zuby vitamoxem, jsou spokojení. Tomu třetímu asi vypadaly zuby! Vitamox obsahuje pouze přírodní bělicí prostředek, jako je písek a peroxid vodíku, neuvěřitelných 599 švédských korun bez daně za dvousetmililitrovou zubní pastu. Garantovaný účinek během jednoho týdne. *Můj zubař nemohl uvěřit svým očím!* Bělicí prostředek doporučuje nějaký lehce šilhavý muž na obrázku. Nestojí tu jasně psáno, že je zubař, ale má na sobě bílý plášť a úsměv upravený ve Photoshopu.

Tohle je zábava prvotřídní úrovně a úplně zadarmo. Naprosto nepotřebné věci jako zahradní trpaslíci vystrkující zadek, zástěra na vaření s prsy, čelenka s tykadly, magnetový náramek proti pocení a ohromný sortiment umělých květin pro slavnostní příležitosti, vše prezentováno s obrázkem. Nemůžu přijít na jedinou slavnostní příležitost, kdy jsem si pomyslela: Teď musím koupit umělé květiny, protože tohle se musí oslavit!

Ty nejlepší kousky posílám Veře. Má stejný smysl pro humor jako já. Ulrika, která je spíše upjatější, v těchto zavádějících reklamách nespatruje nic vtipného. Ale v tom je právě to kouzlo – chechtat se tomu, jak jsou povrchní a nesmyslné. Utřu si slzy z očí a volám Magnusovi.

V mém hlase je slyšet smích, ale on odpoví svým úsečným způsobem.

„Magnus.“

„Ahoj, miláčku, copak děláš?“ Potřebuji slyšet, že mě miluje a že je všechno v pořádku. Ale nejsme ani trochu na stejné vlně.

Zní vystresovaně. „Učím se. Zítra mám zkoušku.“

„A jak to jde? Je to zajímavé?“

„Je, ale je toho strašně moc. Ještě jsem si na to nezvykl. Člověk musí mít studijní techniku a disciplínu.“

„To zvládneš, Magnusi!“

„Snad máš pravdu.“

Mám pro něj návrh, který mě napadl během dne. Ale po jeho zdrženlivých odpovědích není úplně snadné ho předložit. „Až přijedeš na víkend domů, napadlo mě, že bychom mohli pozvat pár přátel na oslavu sklizně. Každý by přinesl, co se mu urodilo. Co ty na to?“

Slyším, jak si ztěžka povzdechne. „Nevím, jak to bude, je toho na mě moc. Mám ještě přezkoušení. Patrně nestihnu přijet.“

Snažím se, aby z mého hlasu nebylo slyšet zklamání. „A kdy myslíš, že to budeš vědět? Moc ráda něco naplánuji s pár přáteli. Už je to přece jen nějaký čas, co jsme se viděli.“

Slyším cinkání skleniček. Někdo zakašle. „Nejsi sám?“

„Sedíme tu a učíme se spolu s jedním spolužákem. Ohledně toho víkendu ti dám co nejdřív vědět. Zatím se měj.“

Neřekl, že mi posílá pusy. Neřekl, že mě miluje, tak jako vždycky. Přemýšlím, s kým tam asi je. Příště se ho na to

zeptám. O svých spolužácích už mi něco málo vyprávěl. Někdy dostávají skupinová zadání a člověk si nevybere, s kým musí spolupracovat. Zmínil několik nafoukanců, které nemusí. Doufám, že se tam učí alespoň s někým příjemným.

Plánuji Elfridinu budoucnost

Po telefonátu s Magnusem vyjdu ven na zahradu. Jsem samozřejmě zklamaná. Minulý víkend Magnus také nepřišel. Vlakem a trajektem mu to domů trvá osm hodin a tři až čtyři hodiny vlakem a letadlem. S tak dlouhou cestou tam a zpátky z víkendu nezbyde mnoho času. Když jsme byli čerstvě zamilovaní, nevadilo nám to. Pro jediný polibek by byl člověk na cestách klidně měsíc. Ale je jasné, že s takovou intenzitou jako v prvních chvílích zamilovanosti žít nelze. To by se člověk vyčerpal. Proto je zamilovanost omezená na nějaký půlrok, možná rok se záblesky vášnivých chvil. Po roce a půl, co jsme spolu, vztah už zevšedněl.

Miluji svou zahrádku. Domek jsem zdělila po mamince. Po višni jsem šplhala už jako malá, ale většinu toho, co tu roste, jsem vysadila sama. Jako první po tom, co jsem se sem nastěhovala, jsem postavila skleník ze starých vitrážových kostelních oken. Snažila jsem se napodobit styl altánu, který mívala Ulričina bývalá tchyně. Sklenář mi vsadil vitrážová okna do dřevěných rámců, které vytvořily štíty. Můj nebožtík manžel Joakim nebyl zrovna zručný. „Dělám, co můžu,“ říkával, když jsem po něm sbírala zkřivené hřebíky a zavazovala mu palec, do kterého se praštil kladivem. „To

je na tom to tragické,“ odpovídala jsem mu. Stal se z toho takový náš žert.

Popínavé růže, které jsem vysadila před deseti lety, právě zdobí záplava ohromných rudožlutých květů a jsou přichycené na zelený plot oddělující zahrádku od zahrady mého souseda Generála. V záhonu rostou červené a bílé růže, měsíček a astrý. V září a říjnu poskytuje zahrádka hojnou úrodu bobulí a ovoce. Vinnou révu sklízím dokonce dvakrát, jednu na vzduchu a jednu dřívější ve skleníku, kam jsem zavedla několik větví. V létě sbírám jahody, lesní jahody a maliny. Nejvíce jsem ale pyšná na svou bylinkovou zahrádku. Hlavně na medvědí česnek, jehož tmavozelené listy rostou v hustých trsech a mají krásné bílé květy. Ulričin zlozvyk je si ho bez dovolení trhat, jako kdyby tu ještě bydlela naše maminka. Podle mě by se měla dovolit, přestože je to má sestra. Vlastně je hloupé takhle přemýšlet, protože bych za ni dala ruku do ohně. To mi nebrání v tom, abych ohledně drobností byla občas lakomá. Jedná se totiž o osobní hranice. A někde se musí začít. Když jsme chodily do školy, brala mi čisté spodní prádlo, pokud měla svoje špinavé.

Dalším tématem svárů je moje půda. Přestože obě moje sestry mají svůj dům, u mě na půdě se stále ještě válí spousta jejich věcí z dětství, protože nemají energii na to, aby je rozřídily na ty, co chtějí vyhodit, a ty, co si chtějí nechat. Vánoční dekorace z mateřské školy a kaštiny, do kterých jsme jako malé zapichovaly sirky a hrály si, že jsou to krávy a koně. Harampádí pomíchané s prababiččinými vyšívanými slavnostními ubrusy, měděné hrnce a houpací koník bez

ližin. Vera tvrdí, že se nesmí vyhodit, protože pro ni má citovou hodnotu, zároveň se ale vyhýbá tomu, aby si ho odvezla domů. Na půdě se dá sotva chodit. Jakmile moje sestry, které mají hektické období s malými dětmi, slyší „vyklidit půdu“, hned protestují. Ale jednoho dne se ta půda propadne, věřte mi!

Letos na jaře jsme se na vyklízení chtěly vrhnout a věci na půdě rozdělit, jenže tehdy onemocněl Magnus. Neřekl mi, že trpí bipolární poruchou osobnosti a že přestal brát svoje léky. Nejprve měl manickou epizodu a pak upadl rovnou do deprese a pokusil se o sebevraždu. Jakmile si na to jen vzpomenu, sevře se mi hrud'. Jak blízko jsem byla k tomu, abych ho ztratila. To proto se tak zajímám o to, co dělá a jak se má. Ale nemůžu ho uhánět. Potřebuje cítit, že mu důvěřuji a že věřím, že to zvládne.

Utrhnu si zralou hrušku a posadím se do skleníku s dveřmi otevřenými do zahrady. Ze svíček ve stříbrném svícnu zbyly jen malé špalíčky. Zůstaly tu od doby, kdy jsme tady s Magnusem měli poslední společnou večeři. Z růží v křišťálové míse se nedostatkem vody staly slaměnky. Chybí mi tak strašně moc, až to bolí. Ale nemůžu tu jen tak sedět a toužit po něm, musím se pokusit přijít na jiné myšlenky. Na to, co jsem dnes dělala a co mám v plánu zítra v salonu. Strategie, jak mohou moji zákazníci potkat lásku, si nechám na večer, kdy mám čas vše v klidu promýšlet.

Budu myslet na to, jak jsme se dnes s Elfridou setkaly na hřbitově. Na to, co mi vyprávěla o své nejšťastnější chvíli. Příběh krásný a zároveň smutný. Její milovaný si časem

našel jinou. Královnu krásy. Tuším, kdo byl ten muž, kterého Elfrida milovala.

Zakousnu se do šťavnaté hrušky, utrhnu si ještě jednu a jdu si sednout k počítači, abych si vyhledala pár věcí. Královnu krásy na Gotlandu tenkrát korunoval rádiový moderátor Sigge Fürst v plážovém rekreačním středisku Snäckgärdsbaden a na dětský den jela v průvodu až k vězeňské věži Kajsar. Ta událost měla kolem třiceti tisíc návštěvníků. Tři dny zábavy, tance a ohňostrojí a končilo se u té staré vězeňské věže. Volba královny krásy se začala pořádat někdy ve čtyřicátých letech a konala se až do roku 2000, kdy zájem o soutěž krásy začal upadat. Když se Den dětí ještě slavil ve velkém, vystupovala u jeho příležitosti i Agnetha Fältskog ze skupiny ABBA. Vzpomínám si na to, protože jsem také chtěla patřit ke skupině ABBA a stát se královnou krásy. Pamatuji si, jak jsem stála u cesty, držela se maminky za ruku a viděla usmívající se ženu s věnečkem z růží ve vlasech. Všechny její družičky, které nevyhrály, jely na stejném voze. Bylo mi jich líto a přála jsem si, aby královnami mohly být všechny.

Nahnu se k monitoru a hledám mezi fotografiemi všech královen krásy. Musela se stát královnou někdy na začátku sedmdesátých let, nebo možná roku 1969. Z doby, než se počítače staly nedílnou součástí domácností, není tolik fotografií jako z dnešních akcí. Ale můj odhad se potvrdí, jakmile najdu Naimin černobílý portrét.

Naimu jsem poznala na sklonku jejího života. Tenkrát jsem jí nesla paruky, aby si jednu vybrala po léčbě

cytostatiky. Velmi úzce spolupracuji s parukářem z Endre. Na ostrově společně pomáháme pacientům, kteří jsou po chemoterapii. Když Naima zemřela, přišel její manžel k nám do Salonu d'Amour. To ona mu napsala naši adresu. Chtěla, aby si měl s kým promluvit, s někým, kdo znal jejich příběh.

Tommy Björkman se po odvodění cítil naprosto ztracený. Ale už je mu lépe a naposled jsem ho viděla ve společnosti zdravotní sestřičky Dagmar. Pracovala v hospicium, kde Naima strávila své poslední dny. Zajímalo by mě, jestli se ještě vídají, anebo jestli je sám. Možná mu sestřička jen poskytl útěchu v těch nejhorsších časech. Ráda bych Tommyho spojila s Elfridou, abych viděla, co se stane. Protože jsem si jistá tím, že se tenkrát velice milovali. A jak se říká, stará láska nerezaví.

Na čtvrteční ráno jsem objednaná na osmou hodinu na mamografii. Přijdu přesně na čas a hned mě vezmou. Kdyby tohle vyšetření museli podstupovat muži, určitě by je nějak umrtvovali. Možná by jim dokonce museli dát narkózu, napadne mě ve chvíli, když mi stlačí prs mezi kovové pláty a zabolí to. Ale mám to rychle za sebou a v devět už jsem v salonu. Ricky mezitím všechno připravil. Zatímco si dopřáváme šálek ranní kávy, než přijdou první zákazníci, vyprávím mu o Elfridině staré lásce. „Představ si, že by z toho něco mohlo být!“

„Tommyho Björkmana máme dokonce objednaného,“ řekne Ricky. „Ale on je jen obvyklý zákazník, že jo? Žádný prioritní.“

„Možná ne a možná ano,“ pronesu tajuplně. „Věci se mění rychleji, než bys řekl. Musíme být flexibilní.“

„Jak to myslíš? Máme spoustu projektů a musíme si určit priority. Nemůžeme si dovolit zabývat se nejistou prací. A tohle by byla nejistá práce, pokud má jeden z nich fungující vztah.“

„A my to víme? Nedali jsme přece Tommyho a Dagmar dohromady. Udělali to sami, neprofesionálním způsobem. Milé, ale bez garance, že to vydrží. Ještě jsme ani neprovedli základní analýzu. Mohli bychom vyzkoušet stříhat Elfridu a Tommyho najednou. Nemůžeme jeho termín trochu posunout a zkusit Elfridu objednat na stejný?“

„Vždyť tu byla včera. Máš na mysli reklamaci? Copak nemáš žádnou morálku, Angeliko Lagermark?“

Vyhrkl to tak nečekaně a s takovým důrazem, že se zalýkám smíchy. „Bohyně osudu není strážkyně morálky, ale valkýra lásky! Pokud se Tommy s Dagmar mají skutečně rádi, pak je nijak neohrozí, když ho budeme stříhat společně s jeho dávnou milou. Není to tak?“

„Možná.“ Ricky se na gauči roztáhne a svoje dlouhé nohy mi vsune za záda, takže se musím posunout na kraj.

„Jak to vidíš ty?“

„Obávám se, že Dagmar plnila úlohu převoznice, někoho, na koho se mohl upnout.“

„Jako dítě ve školce na svého medvídka, aby zvládlo oddělení od rodičů?“

„Přibližně tak nějak,“ odpovím nejistě. Jeho přirovnání podle mě trochu pokulhává. Na Dagmar není nic měkkého

a roztomilého. Je vyhublá, často oblečená v černé a má ostré lokty. „Po Naimině smrti se Tommy cítil sám a opuštěný. Dagmar se o ně oba v průběhu nemoci starala a on v ní viděl jistotu. Byla tam pro něj, i když Naima zemřela. Ale váže ho k ní opravdová láska, nebo jen strach z nejisté budoucnosti? Život je krátký na to, aby člověk setrval ve vlašném vztahu, jestliže může mít vřelý.“

„To je pravda. Víme jistě, že jsou spolu?“

„Ne. Scházejí se, ale nebydlí spolu. To jsem si ověřila.“

„Od jednoho k druhému. Víš něco o Magnusovi?“

„Ano. Nepřijede domů ani tento víkend. Ale víš ty co? Mám v úmyslu jet v sobotu do Uppsaly a překvapit ho!“ To mě samozřejmě napadne až teď. Je to tak zbrklé, ale už jsem to řekla. „Tolik mi chybí!“

Porada bohyň osudu

Je čtvrteční večer. Dnes vynechám pravidelný zpěv ve sboru, protože jsme se sestrami svolaly poradu u mého kuchyňského stolu. Na plotně bublá fiskargrändská lososová polévka. Před podáváním do ní nastříhám trochu čerstvého kopru a pažitky. Veřin muž hlídá malou Klárku, která je právě v tomto období hodně fixovaná na maminku. Torgny volal už dvakrát a ptal se, kdy se Vera vrátí domů. Ulrika si udělala velkou zajížďku, aby mohla nechat dvojčata u jejich otce Henrika v Klintehamnu. Nedávno zdědil po matce dům z přelomu století o rozloze dvě stě čtyřicet čtverečních metrů, s výhledem na moře a odstěhoval se tam. Několikrát jsem je navštívila, když ještě byli Ulrika s Henrikem spolu.

„Henrikův otec byl tak trochu sběratel,“ řeknu bez přemýšlení. Vzpomínám si na jeho přečpané kůlny na zahradě. A v domku pro čeledíny se dalo kvůli množství nábytku sotva pohnout, přestože měl v přízemí několik velkých místností.

Ulrika samozřejmě vyprskne smíchy. „Henrikův otec schovával všechno! Dokonce i odpad od sousedů. Postavil i nové kůlny, aby měl tu suť kde schraňovat. Z dřevěných

zbytků jich na černo postavil sedm. Nežertuji, sedm skladovacích kůlen! Kdyby na to stavební úřad přišel, chtěl Henrik tvrdit, že jeho otec trpěl demencí. Snažila jsem se mu vysvětlit, že dědictví může i odmítnout. Najdete tam stovky zavíracích sklenic s pokřiveným uzávěrem. Židlí, kterým chybí noha. Konzervy. Neotevřené konzervy se stejným poločasem rozpadu jako plutonium, jak je nazval Henrik. Našli jsme i sklenici s kysaným zelím, která zkvasila a vybuchla za jednou ze starých lednic, jež jeho otec používal místo spižírny. To, co jsme vytřeli, se ani nedalo vyhodit do popelnice. Tak šíleně to páchlo, že by sousedé jistě zavolali policii. Henrik musel to kysané zelí s kapesníkem na nose zakopat na zahradě. Najdete tam i rybářské sítě, které se musí vyčistit a spravit. Medomety a včelí vosk. Děravá zahradní lehátka z vybledlého plastru a rozbité ptačí budky. Henrik chce celý dům vyklidit a prodat. Tedy až předělá rozvody elektřiny, ty jsou tam původní ze čtyřicátých let. Řekla jsem mu, že to nemůže dělat všechno sám a aby si najal řemeslníka. Je to dost nebezpečná změt kabelů opravovaných celými generacemi domácích kutilů. Proto si zatím může brát děti jenom na jeden víkend v měsíci.“

Ulrice zrudnou tváře. Chápu, že ji to stresuje. Sklíceně si rukama projede krátké světlé vlasy.

„Proč se tím musíš zabývat, když jste rozvedení? To mi nejde do hlavy,“ reaguji nakonec a pomyslím na svou půdu, která je také zaplněná. Jak se někomu podaří nashromáždit tolik věcí?

„Musím mu pomoci, protože spolu máme děti. Už našel kupce, který je ochotný dům rychle koupit. Henrik potřebuje peníze, aby zaplatil svoje dluhy.“

„Copak nemůže dům prodat i se vším vybavením, tak jak je?“ diví se Vera.

Ulrika se rozčílí. „Nikdo by to s tím harampádím nekoupil. Nikdo! Dám ti příklad, abys to pochopila. Každé léto jsme přivezli nový gril a smontovali ho tam, protože to bylo rychlejší než hledat ten, který jsme používali předchozí léto. Ten se zkrátka ve vsi té veteši ztratil. Od té doby, co jsme se poznali, jsem napočítala šest grilů. A když jsme ještě bydleli v bytě a měli málo místa, uskladnili nám spoustu věcí Henrikovi rodiče, protože my jsme neměli žádný úložný prostor. A teď už je nemůžeme ani najít. Všechno je totiž pomíchané s tím jeho odpadem. Můj toaletní stolek se zrcadlem zděděný po babičce a také masérské lehátko, které jsem si pořídila po dokončení masérského kurzu. Hned jak ho vyhrabeme, chtěla bych v salonu začít i s masážemi.“

„Ale na to, aby měl děti jen jeden víkend v měsíci, přece nemůžeš přistoupit!“ Teď se zase rozčílila Vera. „Henrik je sice blbec, který tě zklamal, ale děti potřebují otce a ty si potřebuješ někdy odpočinout.“

„Když ještě bydlel ve Slite jako my, všechno samozřejmě fungovalo lépe, to jsme si vypomáhali celou dobu.“ Ulrika se odmlčí. Při pohledu na ni mi dojde, že s něčím vnitřně bojuje. S něčím, co chce říct, ale zároveň si to chce nechat pro sebe.